Hammarö

Riktlinjer för tillstånd och tillsyn enligt alkohollagen

Riktlinje

Dnr: FÖG 2026-000016

Miljö- och byggnadsnämnden, 2026-05-19, § 71

Dokumenttitel: Riktlinjer för tillstånd och tillsyn enligt alkohollagen

Typ av styrdokument: Riktlinje

Beslutad av: Miljö- och byggnadsnämnden

Datum och beslutsparagraf: 2026-05-19, MBN § 71

Diarienummer: FÖG 2026-000016

Gäller för: Hammarö kommun

Giltighetstid: Tills vidare

Senast reviderad: -

Ersätter: Ersätter Mbn § 119, 2021-08-24

Dokumentansvar: Miljö- och byggnadsnämnden

Innehåll

Inledning **5**

Tydliga förutsättningar för tillstånd för alkohol och tillsyn 5

Definitioner i riktlinjerna 5

Målet med de kommunala riktlinjerna 5

Skyddslagstiftning 5

Gårdsförsäljningstillstånd 6

Ansökan om serveringstillstånd **6**

Hur ett ansökningsärende går till 6

Tillsyn av serveringstillstånd **8**

Riktlinjer för handläggningstider **9**

Lagstiftning 9

Riktlinjer 9

Riktlinjer för information om alkohollagen **10**

Lagstiftning 10

Riktlinjer 10

Riktlinjer för kunskapsprov **11**

Lagstiftning 11

Information 11

Riktlinjer 11

Riktlinjer för remisser **12**

Lagstiftning 12

Serveringstillstånd 12

Gårdsförsäljningstillstånd 12

Riktlinjer 12

Riktlinjer för avslag vid risk för olägenhet **13**

Lagstiftning 13

Riktlinjer 13

Utsatta områden och grupper 13

Riktlinjer för serverings- och försäljningstider **14**

Lagstiftning 14

Riktlinjer 14

Riktlinjer för tillsyn av servering och försäljning av alkohol **15**

Lagstiftning 15

Centrala myndigheter 15

Tillsyn i kommunen 15

Beslut om sanktion 15

Riktlinjer 15

Inre tillsyn 15
Yttre tillsyn 15
Tillsynsplan 16
Typ av tillstånd 16
Yttre tillsynsfrekvens per år 16
Inre tillsynfrekvens per år 16
Riktlinjer för tillsynsavgifter 18
Lagstiftning 18
Riktlinjer 18
Riktlinjer för ordning och nykterhet 19
Lagstiftning 19
Riktlinjer 19
Riktlinjer för uteserveringar, serveringstillstånd 20
Lagstiftning 20
Riktlinjer 20
Riktlinjer för gemensamt serveringsutrymme, serveringstillstånd 21
Lagstiftning 21
Riktlinjer 21
Riktlinjerför villkor vid beslut om tillstånd 22
Lagstiftning 22
Riktlinjer 22
Riktlinjer för tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten eller slutna sällskap 23
Lagstiftning 23
Riktlinjer 23
Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten 23
Tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap 23
Folköl 24
Lagstiftning 24
Servering av folköl 24
Försäljning av folköl 24
Riktlinjer 24
Servering 24
Försäljning 24
Gårdsförsäljningstillstånd 25
Lagstiftning 25
Riktlinjer 25

Inledning

Tydliga förutsättningar för tillstånd för alkohol och tillsyn

Kommunen ska enligt alkohollagen ta fram riktlinjer för att verksamheter som söker tillstånd ska veta vilka krav som ställs och hur kommunen tillämpar och arbetar utifrån lagstiftningen.

I riktlinjerna hittar du som sökande information om vilka krav som ställs på dig, vilka handlingar som ska skickas med din ansökan och de beskriver även vilken granskning som görs i tillståndsprövningen och vid tillsyn.

Definitioner i riktlinjerna

- **Företag** betyder i riktlinjerna en juridisk person oavsett företagsform, inklusive föreningar.
- **Sökande** är ett företag som sökt serverings- eller gårdsförsäljningstillstånd.
- **Tillståndshavare** är ett företag som fått serverings- eller gårdsförsäljningstillstånd.
- **Person med betydande inflytande (PBI)** är en person som är med och påverkar företaget. Det kan handla om ägare, finansiär eller exempelvis en restaurangchef.

Målet med de kommunala riktlinjerna

Riktlinjernas syfte är att skapa en förutsägbarhet och likabehandling för alla som söker tillstånd enligt alkohollagen (servering eller gårdsförsäljning). Kommunen behöver ta fram riktlinjer då alkohollagen ger utrymme för lokala anpassningar. Det handlar bland annat om när och var servering och försäljning (gårdsförsäljning) av alkohol ska vara tillåtet.

Riktlinjerna har som mål att:

- förenkla för dig som söker tillstånd och som har tillstånd,
- bidra till att kommunen hanterar alla ansökningar på samma sätt,
- bidra till en rättssäker, snabb och effektiv tillståndprövning,
- minska överkonsumtion av alkohol med särskilt fokus på ungdomar och unga vuxna,
- bidra till en bättre folkhälsa,
- verka för fler alkoholfria ungdomsmiljöer och ungdomsarrangemang.

Skyddslagstiftning

Alkohollagstiftningen är i grunden en skyddslagstiftning för att begränsa de skador som alkohol orsakar. Skyddet för människors hälsa bör gå före företagsekonomiska och näringspolitiska intressen.

Syftet med den svenska alkoholpolitiken är att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar.

En av samhällets grundläggande alkoholpolitiska värderingar är att alkohol och idrott inte hör ihop, men även servering av alkohol vid evenemang riktade till ungdomar. Detta beaktas särskilt vid tillståndsprövning.

Gårdsförsäljningstillstånd

Mellan den 1 juni 2025 och den 1 juni 2031 kan småskaliga tillverkare av alkoholdrycker söka ett särskilt gårdsförsäljningstillstånd. Reglerna gäller på prov och ska sedan utvärderas. Information om gårdsförsäljningstillstånd finns i befintliga stycken i riktlinjerna, men samlas även under rubriken, "Gårdsförsäjningstillstånd".

Ansökan om serveringstillstånd

Hur ett ansökningsärende går till

För att enkelt beskriva hur ett ansökningsärende går till redovisas en förenklad tidslinje över utredningens olika delar. Se figur 1.

Alkohollagen ställer krav på dig som sökande. En förutsättning för att få tillstånd är att företaget och dess företrädare (PBI) är personligt och ekonomiskt lämpliga. Företag ska följa regler för bokföring, skatter och andra regler som gäller.

Kraven innebär att personer med betydande inflytande i verksamheten, så kallade PBI:er kommer att lämplighetsprövas av kommunen. Det innebär framför allt att vi skickar remisser till Polis, Kronofogden och Skatteverket. Men vi kan även behöva begära ut uppgifter direkt från dig som söker tillstånd.

Personer som bedöms vara PBI kan exempelvis vara en:

- verkställande direktör,
- extern firmatecknare,
- styrelseledamot,
- styrelsesuppleant som har generalfullmakt att företräda företaget eller rätt att teckna firman,
- bolagsdelägare,
- aktieägare med betydande aktieinnehav,
- verklig huvudman,
- annan ekonomisk intressent bakom serveringsverksamheten,
- annan person som har rätt att fatta avgörande beslut för serveringsverksamheten.

I blanketten för ansökan finns information om vilka handlingar som du ska skicka in till kommunen. Det finns även ett krav på att sökande ska ha skrivit ett kunskapsprov som Folkhälsomyndigheten har tagit fram. Provet bokas in och skrivs hos kommunen.

Det är du som sökande som är ansvarig för att nödvändiga handlingar lämnas in. När ärendet är komplett utreder miljö- och byggförvaltningen om tillstånd ska beviljas. Beslut om tillstånd fattas genom delegation av miljö- och byggnadsnämnden.

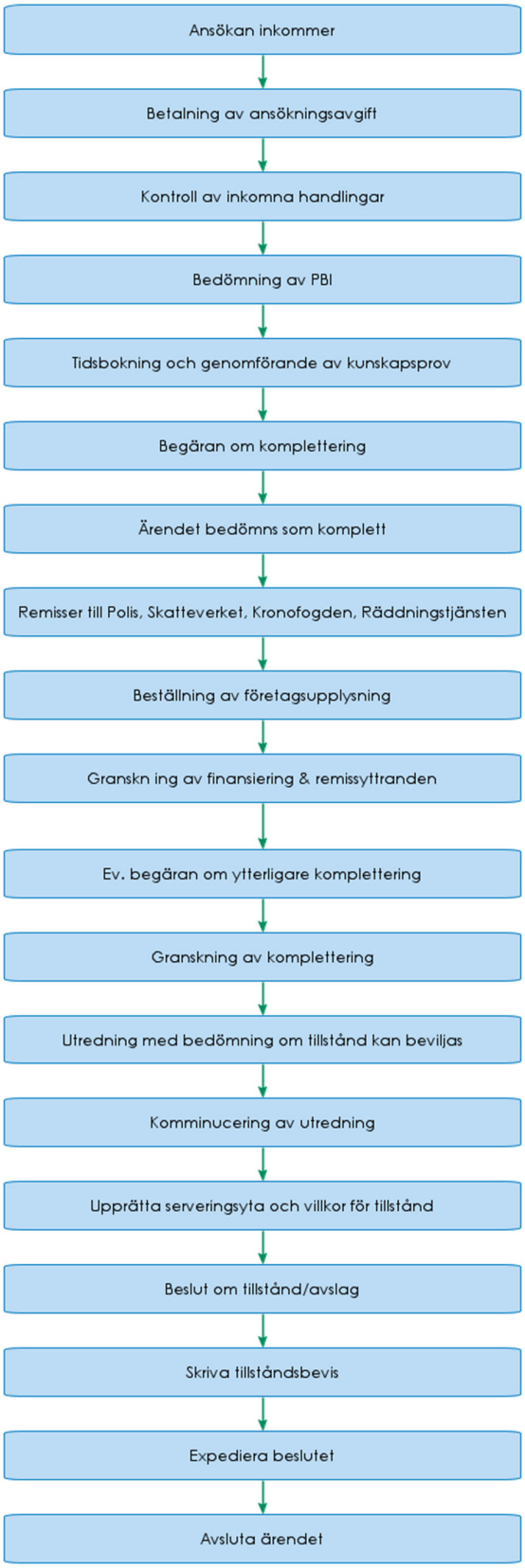

Figur 1. Schematisk bild över ett ansökningsärende

Tillsyn av serveringstillstånd

För att enkelt beskriva hur ett tillsynsärende går till redovisas två förenklade tidslinjer i figur 2 och 3.

För mer information om tillsyn, se avsnittet "Riktlinjer för tillsyn av servering och försäljning av alkohol".

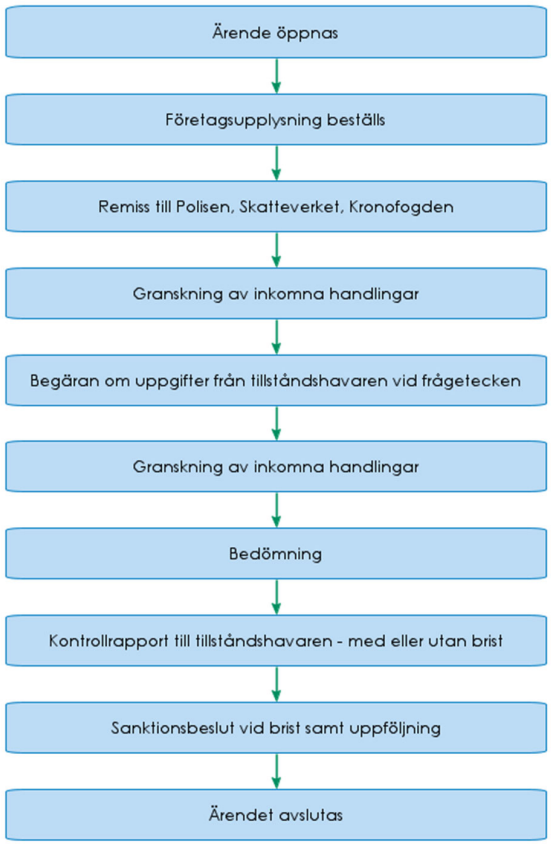

Figur 2. Schematisk bild över ett tillsynsärende (inre tillsyn)

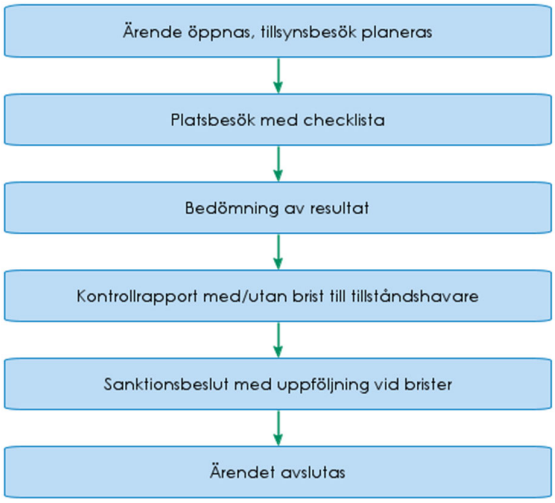

Figur 3. Schematisk bild över ett tillsynsärende (yttre tillsyn

Riktlinjer för handläggningstider

Lagstiftning

Från det att en ansökan är komplett har kommunen enligt alkoholförordningen (2010:1636) 4 månader på sig att fatta beslut i ärendet. Kommunen har även möjlighet att fatta beslut om förlängd handläggningstid.

Riktlinjer

Kommunen strävar efter att fatta beslut snabbare än lagens tidsgräns. Handläggningstid enligt nedan.

- Beslut om serverings- och gårdsförsäljningstillstånd inom 4-6 veckor från det att ansökan är komplett.
- Beslut om tillfälligt tillstånd för slutet sällskap inom 10 arbetsdagar.

Observera att tiden kan bli längre. Exempelvis om det krävs kompletteringar eller när remissvar dröjer. Handläggningstiden börjar räknas från det att ärendet bedöms som komplett.

Riktlinjer för information om alkohollagen

Lagstiftning

För att förenkla för företagare som söker eller som har tillstånd ska kommunen enligt 8 kap 9 § alkohollagen informera om vilka regler som gäller enligt alkohollagen, föreskrifter och de riktlinjer som finns.

Riktlinjer

Hammarö kommun ska årligen informera företagen om nyheter och regler enligt alkohollagen.

I samband med tillsyn lämnas information på plats. Information ska även lämnas digitalt genom:

- www.hammaro.se
- Årliga nyhetsbrev till tillståndshavare (publiceras även på hemsidan)

Kommunen ska också arbeta för att återkommande erbjuda utbildning i ansvarsfull alkoholservering i samarbete med andra kommuner. Tillståndshavare i kommunen ska kunna anmäla sig till utbildningen.

Riktlinjer för kunskapsprov

Lagstiftning

För att kunna få ett serveringstillstånd eller gårdsförsäljningstillstånd behöver du som sökande visa att du har den kunskap som krävs inom alkohollagen enligt kap 5a § 8 samt kap 8 § 12.

Information

Folkhälsomyndigheten är ansvarig för att ta fram kunskapsprov som genomförs digitalt hos kommunen. Du som sökande kan få hjälp med tolk men har även möjlighet att få svara på frågorna muntligt.

Har du inte skrivit ett prov tidigare bokar du tid med miljö- och byggförvaltningen. Provet skrivs sedan under övervakning i kommunhuset. Miljö- och byggförvaltningen tar fram en kod som du loggar in med hos Folkhälsomyndigheten. Provtiden är högst 90 minuter.

Provet är indelat i olika områden som handlar om:

- Alkoholpolitik
- Tillsyn
- Servering
- Gårdsförsäljning och provsmakning

För att få godkänt krävs 75 % rätt på varje område. Sökande kan skriva provet högst tre gånger per ansökan.

Riktlinjer

Det är en eller flera personer med betydande inflytande i verksamheten (PBI) som ska skriva kunskapsprovet. Det är kommunen som bedömer vem eller vilka personer som är PBI:er och vem som ska skriva prov.

Om du har ett mindre företag som drivs av några få personer gäller kravet på kunskapsprov minst hälften av de personerna.

I större företag, exempelvis hotell- eller restaurangkedjor där ägarna eller den centrala ledningen inte arbetar aktivt i verksamheten bör kravet på kunskapsprov gälla den eller de personer som är utsedda av ledningen att vara ansvariga för serverings- eller gårdsförsäljningsverksamheten. Exempelvis en restaurangchef.

Riktlinjer för remisser

Lagstiftning

Serveringstillstånd

Endast den som är personligt och ekonomiskt lämplig ska enligt 8 kap. 12 § alkohollagen få ett serveringstillstånd.

Enligt 8 kap. 11 § får stadigvarande serveringstillstånd inte beviljas utan att polisens yttrande har inhämtats men som underlag i utredningen har även kommunen möjlighet att skicka remisser till Skatteverket, Kronofogden och Räddningstjänsten.

Enligt 8 kap. 16 § ska eventuella lokaler som används för stadigvarande serveringstillstånd vara lämpliga ur brandsäkerhetssynpunkt.

Gårdsförsäljningstillstånd

Gårdsförsäljningstillstånd regleras i kapitel 5a alkohollagen.

8 § säger att endast den som är personligt och ekonomisk lämplig ska beviljas gårdsförsäljningstillstånd och 9 § säger att kommunen inte får besluta om tillstånd utan att först ha inhämtat polisens yttrande.

Riktlinjer

I ansökningsärenden skickas remisser till följande instanser:

- Polisen
- Räddningstjänsten
- Skatteverket
- Kronofogden

Kontroll sker även internt gällande eventuella klagomål på verksamheten, bygglov och livsmedelsregistrering.

Riktlinjer för avslag vid risk för olägenhet

Lagstiftning

Enligt 8 kap. 17 § alkohollagen kan kommunen avslå en ansökan om verksamheten riskerar leda till problem för människor och eller i området. Det kan handla om serveringsställets placering eller risk för störningar, oordning eller påverkan på människors hälsa. Kommunen kan alltså avslå ansökan även om alla andra krav är uppfyllda.

Motsvarande regler gäller för gårdsförsäljningstillstånd enligt 5a kap. 10§.

Riktlinjer

Kommunen ska göra en helhetsbedömning om ett tillstånd kan leda till en risk för människors hälsa och problem med ordning och nykterhet i varje enskilt ärende.

Prövningen ska ta hänsyn till följande:

- Polismyndighetens bedömning av risk för ordningsproblem på serveringsstället eller i närheten av serveringsstället/ gårdsförsäljningen.
- Miljö- och byggförvaltningens dokumenterade störningar från serveringsstället sedan tidigare, eller annan kännedom om problem på serveringsstället.
- Att arrangemang riktade till minderåriga ska vara alkoholfria.
- Att miljöer där det vistas många minderåriga, eller miljöer som i huvudsak vänder sig till minderåriga, ska vara alkoholfria.

Utsatta områden och grupper

Kommunen kan alltså avslå tillstånd i områden med särskilt känsliga grupper. Det kan handla om närheten till skola, ungdomsgårdar eller platser där ungdomar brukar samlas. Om det finns en känd missbruksproblematik i ett område bör tillstånd också nekas.

Målet är att skydda barn och ungdomar och deras rätt till alkoholfria aktiviteter och miljöer under uppväxten.

Riktlinjer för serverings- och försäljningstider

Lagstiftning

Enligt 8 kap. 19 § alkohollagen är det kommunen som beslutar om serveringstider. Den så kallade "normaltiden" är 11.00- 01.00 för serveringstillstånd. Gäster får inte vara kvar i lokalen 30 minuter efter att serveringstiden har passerat

För gårdsförsäljningstillstånd gäller enligt 5a kap. 14 § att försäljning inte får ske innan 10.00 eller efter 20.00.

Reglerna om serverings- och försäljningstider har som mål att motverka olägenhet hos människor såsom onykterhet och oordning.

Riktlinjer

Kommunen utgår vid ansökan utifrån alkohollagens normaltider för servering och försäljning:

- Serveringstillstånd: 11.00 – 01.00
- Gårdsförsäljningstillstånd: 10.00 – 22.00

Förlängd serveringstid till 02.00 kan medges vid ansökan om offentlig tillställning enligt ordningslagen.

Om det finns starka skäl för att begränsa serverings och försäljningstider kan kommunen besluta om särskilda serveringstider, exempelvis att serveringen ska avslutas tidigare eller att servering av alkohol inte får ske under vissa tider på dagen.

Kommunen lägger stor vikt vid Polismyndighetens yttrande när det gäller serverings- och försäljningstider, då tiderna kan ha betydelse för boende i området och polisens arbete med att upprätthålla ordning och säkerhet.

Riktlinjer för tillsyn av servering och försäljning av alkohol

Lagstiftning

Kommunens tillsynsansvar över alkohollagen regleras i 9 kapitlet §§ 2 och 3 alkohollagen.

Centrala myndigheter

Folkhälsomyndigheten är ansvarig för central tillsyn över efterlevnaden av alkohollagen och beslutar om allmänna råd och ger vägledning till hur lagen ska tolkas.

Länsstyrelserna i respektive län är ansvarig för att utöva tillsyn över tillsynsmyndigheterna men ska även ge råd och arbeta för samarbete mellan kommunerna.

Tillsyn i kommunen

Det är kommunen och polisen som genomför tillsyn över servering av alkohol. Som underlag för kommunens bedömning i tillsynsärenden har kommunen enligt alkohollagen rätt att ta del av uppgifter från Polisen, Kronofogden och Skatteverket.

Kommunen och Polisen har enligt alkohollagen rätt att besöka lokaler och ta del av bokföring och andra handlingar som berör den aktuella verksamheten.

Beslut om sanktion

Om en tillståndshavare inte följer lagstiftningens krav, eller lämnar in de handlingar som begärs kan kommunen fatta beslut om erinran, varning eller återkalla tillståndet. Sanktionerna syftar till att få tillståndshavare att följa de lagar och regler som gäller.

Reglerna är en viktig förutsättning för att verksamheter i kommunen ska kunna konkurrera på sunda och lika villkor.

Riktlinjer

Inre tillsyn

Vid inre tillsyn begärs uppgifter från:

- Skatteverket
- Polisen
- Kronofogden

Kommunen gör även en företagsupplysning och kan vid behov begära ut handlingar från dig som tillståndshavare, exempelvis resultatrapport, balansräkning eller andra handlingar.

Informationen från remissinstanserna, företagsupplysningen samt eventuella uppgifter från dig som tillståndshavare ligger sedan till grund för en granskning med målet att kontrollera att verksamheten fortfarande uppfyller kraven på personlig och ekonomisk lämplighet.

Inre tillsyn genomförs årligen enligt tillsynsplanen.

Yttre tillsyn

Vid yttre tillsyn besöker kommunen serveringsstället eller gårdsförsäljningen av alkohol. Tidpunkten för besöket planeras utifrån verksamhetens inriktning (kvällsöppet, matservering, ungdomlig målgrupp etc.)

Tillsyn kan också ske genom så kallad samordnad tillsyn när kommunen tillsammans med andra myndigheter genomför en gemensam tillsyn. Exempelvis tillsyn tillsammans med Polisen eller Skatteverket.

Yttre tillsyn genomförs enligt tillsynsplanen som visas nedan.

Tillsynsplan

Tillsynsplanen är indelad i grupper och har en fastställd tillsynsplanering per år.

- Stadigvarande serveringstillstånd med matservering
- Stadigvarande serveringstillstånd utan matservering
- Tillfälligt serveringstillstånd med matservering
- Tillfälligt serveringstillstånd utan matservering
- Gårdsförsäljningstillstånd
- Försäljning av folköl

Tabell 1. Tillsynsplan

Typ av tillstånd	**Yttre tillsynsfrekvens per år**	**Inre tillsynfrekvens per år**
Stadigvarande serveringstillstånd **med** matservering (allmänheten)	1 besök per år	1 per år
Stadigvarande serveringstillstånd **utan** matservering (allmänheten)	2 besök per år	1 per år
Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten	Besök utifrån verksamhetens inriktning	–
Gårdsförsäljningstillstånd	1 besök vartannat år	1 per år
Servering och försäljning av folköl	1 besök per år	–

För verksamheter utan matservering bedöms tillsynsbehovet vara större än för en verksamhet med matservering då forskning visar att berusningsgraden blir högre utan matintag. Fler tillsynsbesök planeras in om behov uppstår.

I tillsynen prioriteras särskilt:

- restauranger med sen serveringstid,
- restauranger med ung publik,
- tillfälliga arrangemang,
- nyetablerade restauranger.

Anledningar till extra tillsyn kan vara:

- polisrapporter,
- klagomål från allmänheten eller
- annan inkommen information.

Tillståndshavaren får alltid en skriftlig återkoppling efter tillsyn (både inre och yttre tillsyn).

Riktlinjer för tillsynsavgifter

Lagstiftning

Kommunen har enligt 8 kap 10 § alkohollagen rätt att ta ut avgifter för tillsyn av den som har beviljats tillstånd för alkoholservering och av den som har anmälningspliktig försäljning och servering av folköl.

De avgifter som gäller fastställs av kommunfullmäktige och baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen som regleras i kommunallagen (2017:725).

Kommunen har även enligt 5a kap. 17 § rätt att ta ut avgifter för prövning och tillsyn av gårdsförsäljningstillstånd.

Riktlinjer

Information om kommunens avgifter publiceras på kommunens hemsida www.hammaro.se. Avgiften för ansökan ska enligt kommunens taxa betalas i förväg.

Du som har tillstånd betalar en årlig tillsynsavgift som utgår från en grundavgift, plus en rörlig avgift som baseras på din omsättning av alkohol.

Tillståndshavare som har gårdsförsäljningstillstånd, provsmakningstillstånd samt har anmält servering eller försäljning av folköl debiteras en fast årlig tillsynsavgift och omfattas inte av den rörliga avgiften.

Riktlinjer för ordning och nykterhet

Lagstiftning

Enligt 3 kap. 5 § och 8 kap 20 § i alkohollagen är tillståndshavaren och personalen som serverar alkohol ansvariga för att det är lugnt och tryggt på serveringsstället.

Det betyder att du som tillståndshavare är ansvarig för att det råder ordning och nykterhet på serveringsstället. Fylla och oordning ska alltså förebyggas för att minska riskerna för olägenhet för gäster, personal och omgivningen.

Riktlinjer

Du som tillståndshavare och din serveringspersonal behöver ha kontroll över serveringen för att uppfylla kraven. Det är inte tillåtet att servera större mängder alkohol till en person eller ett sällskap vid ett och samma tillfälle. Exempelvis tillåts inte shotsbrickor, helrör eller ölhinkar.

Ordning och nykterhet ska råda inne på och utanför serveringsstället och kommunen kan vid behov villkora bordsservering i delar eller hela serveringsutrymmet.

Vid tillfälliga tillstånd ges inte tillstånd för starksprit utan tillståndet begränsas till starköl, vin och andra jästa alkoholdrycker.

Vid information om brister i servering, klagomål från gäster eller närboende ska miljö- och byggförvaltningen utföra tillsyn så snart som möjligt.

Riktlinjer för uteserveringar, serveringstillstånd

Lagstiftning

Enligt 8 kap 14 § alkohollagen ska ett serveringstillstånd gälla för ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren. Det betyder att lokaler inne och en eventuell uteservering ska vara tydligt avgränsad och vara möjlig att övervaka för personalen. Personalen ska enkelt kunna se och säkerställa att inte minderåriga får tag på alkohol och att personer inte blir överförfriskade.

Kommunen kan vid tillståndsgivningen besluta om kortare serveringstider på en uteservering än de tider som gäller inomhus. Kommunen kan även ställa villkor för vid vilken tidpunkt en uteservering ska vara utrymd.

Följande gäller för uteserveringar:

- Tillståndshavaren ska ha dispositionsrätt
- Uteserveringen ska vara tydligt avgränsad och överblickbar för personalen
- Vid användning av offentlig mark krävs tillstånd enligt ordningslagen (Polisen)

Riktlinjer

Om det finns en risk för ordningsproblem på uteserveringen, eller störningar för närboende ska kommunen besluta om särskilda krav kring uteserveringens utformning och serveringstider.

Uteserveringen godkänns om:

- den är tydligt avgränsad med staket eller liknande anordningar.
- personalen lätt kan se hela uteserveringen.

Om uteserveringen ligger skild från lokalen, exempelvis på andra sidan en trottoar ska:

- alkoholservering ske genom bordsservering.
- uteserveringen vara bemannad av personal.

Riktlinjer för gemensamt serveringsutrymme, serveringstillstånd

Lagstiftning

Enligt 8 kap 14 §alkohollagen kan flera tillståndshavare ansöka om ett gemensamt serveringsutrymme. Varje verksamhet behöver då ha ett eget serveringstillstånd i grunden och det räcker inte med att en verksamhet skickar in en ansökan.

Riktlinjer

För att kommunen ska bevilja ett gemensamt serveringsutrymme gäller att alla verksamheter har samma typ av grundtillstånd och samma serveringstider. Reglerna gäller både för stadigvarande och tillfälliga tillstånd.

Den gemensamma serveringsytan ska vara tydligt markerad och överblickbar från de verksamheter som delar serveringsytan. Vid behov ska kommunen besluta om att det endast är tillåtet med bordsservering.

Riktlinjer för villkor vid beslut om tillstånd

Lagstiftning

Med syftet att motverka alkoholpolitiska skadeverkningar kan kommunen enligt Förvaltningslagen besluta om villkor i samband med tillståndsgivning.

Villkor kan inte läggas till ett befintligt tillstånd, men söker en tillståndshavare om ändring av exempelvis serveringstid kan beslutet villkoras.

Riktlinjer

Vid risk för störningar, oordning, skadeverkning, överservering eller liknande, kan kommunen vid tillståndsgivning villkora om:

- särskilda villkor efter vissa klockslag,
- villkor för vissa typer av serveringsutrymmen eller vid olika typer av evenemang,
- ordningsvakter vid offentlig tillställning eller vid servering efter vissa klockslag.

Om en sökande riktar sig till en ungdomlig målgrupp eller om serveringsstället haft brister vid ålderskontroll eller överservering kan kommunen även ställa krav på att serveringspersonalen ska gå utbildning i ansvarsfull alkoholservering.

Riktlinjer för tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten eller slutna sällskap

Lagstiftning

Enligt 8 kap 2 § alkohollagen kan ett serveringstillstånd gälla för allmänheten eller ett slutet sällskap. Det kan vara ett stadigvarande tillstånd som gäller tills vidare eller ett tillfälligt tillstånd.

Med tillfälligt tillstånd innebär ett enstaka tillfälle eller en enstaka tidsperiod.

Den som tillverkar eller är grossist av alkoholdrycker kan även söka tillstånd för provsmakning av alkoholdrycker. Tillstånd kan gälla stadigvarande eller för enstaka tidsperiod.

Riktlinjer

Ett tillfälligt tillstånd kan gälla vid ett enstaka tillfälle (1 dag) eller en enstaka tidsperiod (2–90 dagar).

Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten

Kommunen ska inte bevilja tillfälligt serveringstillstånd när det handlar om regelbundet återkommande verksamhet (90 dagar över två år i rad).

Tillstånd under en enstaka tidsperiod upp till 90 dagar kan exempelvis beviljas om ett företag vill undersöka om det kan vara lönsamt att ansöka om ett stadigvarande tillstånd.

Tillfälligt tillstånd vid exempelvis en festival kan beviljas även om det är fråga om återkommande verksamhet år efter år.

Stor återhållsamhet gäller för serveringstillstånd i samband med idrottsevenemang eller arrangemang som riktar sig till ungdomar upp till 20 år. Vid prövning görs en samlad bedömning av arrangemangets inriktning och målgrupp.

Tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap

Tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap kan endast omfatta en dag i taget och det kan meddelas till samma arrangör vid högst 12 tillfällen under ett år.

Tillstånd till slutet sällskap kan meddelas för servering i förening, företag eller annat slutet sällskap.

För att det ska kunna vara fråga om ett slutet sällskap krävs att medlemskretsen är känd före det aktuella arrangemanget. Det är alltså inte fråga om ett slutet sällskap om till exempel medlemskap kan lösas i entrén till den aktuella tillställningen. Vidare krävs att det finns ett gemensamt intresse eller annat innehållsmässigt samband mellan deltagarna, utöver alkoholen.

Folköl

Lagstiftning

Servering av folköl

Servering av folköl regleras i 8 kap 8 § alkohollagen. För servering av folköl krävs att:

- du som verksamhetsutövare anmäler serveringen till kommunen
- serveringsstället är registrerat eller godkänt utifrån livsmedelslagstiftningen
- det finns ett egenkontrollprogram för serveringen av folköl

Försäljning av folköl

Försäljning av folköl regleras i 5 kap. 5 § alkohollagen. För försäljning av folköl krävs att:

- Försäljningslokalen är registrerad eller godkänd enligt livsmedelslagstiftningen
- Det finns ett egenkontrollprogram för försäljningen av folköl

Riktlinjer

Servering

Servering av folköl ska vara måttfull och det ska råda en god ordning på och kring serveringsstället. Det är serveringspersonalen som ansvarar för att minderåriga eller berusade personer inte blir serverade folköl.

Försäljning

Försäljning av folköl får ske i en livsmedelsbutik.

Eventuell marknadsföring av folköl får inte vara dominerande utan får endast bestå av en mindre del av exponeringen

Information om åldersgränsen på 18 år ska vara tydligt uppmärkt vid exponeringsstället och i kassorna. Kommunen rekommenderar att personalen alltid ber kunder legitimera sig om de bedöms vara under 25 år.

Företag som anmält att de serverar eller säljer folköl ska i samband med anmälan lämna en kopia på sitt egenkontrollprogram.

Gårdsförsäljningstillstånd

Från och med 1 juni 2025 är det möjligt för tillverkare av alkoholdrycker att söka ett särskilt gårdsförsäljningstillstånd. Reglerna gäller på prov i sex år från ikraftträdandet.

Reglerna för gårdsförsäljningstillstånd ingår i alkohollagen. De reglerar som är gemensamma för serveringstillstånd respektive gårdsförsäljningstillstånd redogörs för i tidigare avsnitt. De avsnitt som endast gäller gårdsförsäljning redogörs för nedan.

Lagstiftning

Gårdsförsäljningstillstånd regleras i huvudsak i 5a kap. i alkohollagen, i gårdsförsäljningstillstånd ingår även provsmakningstillstånd av de drycker som omfattas av gårdsförsäljningstillståndet.

Enligt 5a 2 § kan tillstånd meddelas en oberoende tillverkare som yrkesmässigt och på egen hand tillverkar alkoholdrycker, om

- den karaktärsgivande delen av tillverkningen sker på tillverkningsstället, och
- tillverkarens årsproduktion av
- spritdrycker inte överstiger 75 000 liter,
- jästa alkoholdrycker med upp till 10 volymprocent alkohol inte överstiger 400 000 liter, och
- jästa alkoholdrycker med mer än 10 volymprocent alkohol inte överstiger 200 000 liter.

Tillverkare av vin ska tillverka vinet av druvor som uteslutande kommer från tillverkarens egna odlingar.

Försäljning får ske från den plats där huvuddelen av alkoholdryckerna har tillverkats 5a kap 3 §. Försäljning får endast ske till konsumenter som deltar i ett besöksarrangemang med kunskapshöjande inslag, som anordnats av tillståndshavaren och som har anknytning till alkoholdrycken 5a kap. 4 §.

I 5a kap. 5 § står att vid gårdsförsäljning får försäljning av de egentillverkade alkoholdryckerna till varje enskild konsument vid samma besökstillfälle inte överstiga 0,7 liter spritdrycker, tre liter vin, tre liter starköl och tre liter andra jästa alkoholdrycker. Avlämning av dryckerna ska ske vid försäljningen.

Tillståndshavare av gårdsförsäljningstillstånd ansvarar enligt 5a kap 7 § för att utöva särskild kontroll (egenkontroll) över försäljningen och hanteringen. Egenkontrollen ska bifogas ansökan om gårdsförsäljningstillstånd. Information om vilka uppgifter och information egenkontrollen ska innehålla regleras i Folkhälsomyndighetens föreskrifter HSLF-FS 2025:14.

Enligt 5a kap. 11 § ska gårdsförsäljningstillstånd avse ett visst avgränsat utrymme där försäljningen av alkoholdryckerna ska ske. Utrymmet ska disponeras av tillståndshavaren. Flera tillståndshavare får inte utnyttja ett gemensamt utrymme för gårdsförsäljning.

Enligt 5a kap. 12 § ska gårdsförsäljningstillstånd gälla en viss tid och som längst till och med den 31 maj 2031.

Riktlinjer

Kommunens ska vid beslut om försäljningstider utgå från normaltiden 10.00 – 20.00 men ska vid risk för olägenhet eller närboendestörningar villkora om andra tider.